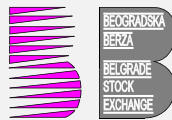

Beogradska berza a.d. Beograd
- Disciplinska komisija -
11070 Beograd – Novi Beograd
Omladinskih brigada 1
matični broj 07469179

Predmet: D 04/5 br. 270/18

REŠENJE JE KONAČNO
25.6.2018.

DISCIPLINSKA KOMISIJA BEOGRADSKE BERZE (u daljem tekstu: Disciplinska komisija) u sastavu: Predsednik – Olivera Trikić; član Lidija Šeškar, i zamenik člana Irena Komlenović, na osnovu članova 165. – 171. Pravila poslovanja Beogradske berze a.d. Beograd (broj: 04/2 br. 12143-1/15, u daljem tekstu: Pravila Berze) i člana 24. Pravilnika o disciplinskom postupku i disciplinskoj odgovornosti članova Berze i ovlašćenih brokera (broj: 04/2 br. 9175-1/14, u daljem tekstu: Pravilnik Berze), a u vezi članova 27., 29, 31, 32. i 51 Pravilnika Berze, nakon sprovedenog postupka u predmetu D 04/5 br. 270/18, dana 12.6.2018. godine, donela je

REŠENJE

Član 1.

Član Berze – **CAPITALONE A.D. BEOGRAD, mb 20293560**, sa statusom člana Berze od 29.6.2007. godine

ODGOVORAN JE za učinjene prekršaje iz člana 165. stav 1. tačke (2) i (3) Pravila Berze zbog:

- Postupanja suprotno članu 2. stav 1. tačka 3. Pravilnika o zloupotrebama na tržištu, odobrenju trgovanja tokom perioda zabrane trgovanja i istraživanju tržišta (Službeni glasnik RS br. 15/2017, u daljem tekstu Pravilnik Komisije) i
- postupanja suprotno članovima 151. i 194. Pravila Berze

i to na način da je na berzanskom sastanku organizovanom dana 6.11.2017. godine, u trgovanju preferencijalnim akcijama izdavaoca „Philip Morris Operation“ a.d. Niš (u daljem tekstu: DINNPB) zaključio transakciju bez stvarne promene vlasništva nad akcijama DINNPB na osnovu naloga kupovine i naloga prodaje istog klijenta što je suprotno navedenim članovima Pravilnika Komisije i Pravila Berze.

Član 2.

Disciplinska komisija za izvršene prekršaje iz tačke I ovog rešenja, Članu Berze izriče **MERU**

SUSPENZIJE

**u obavljanju trgovine na Berzi svim hartijama od vrednosti
u trajanju od 1 (jednog) meseca**

koja se izriče USLOVNO

**te se neće izvršiti u slučaju da Član Berze u roku proveravanja
u trajanju od 3 (tri) meseca ne učini novi disciplinski prekršaj**

Izrečena mera počinje da se primenjuje narednog dana od dana konačnosti ovog rešenja, a prestaje istekom roka od tri meseca i to onog dana u mesecu koji po svom broju odgovara danu kada je rok otpočeo.

Član 3.

NALAŽE se Članu Berze da na ime vođenja prethodnog postupka nadzora i ovog disciplinskog postupka u predmetu D 04/5 br 270/18, po konačnosti ovog rešenja, plati Berzi naknadu utvrđenu tarifnim brojem 58. Pravilnika o tarifi Beogradske berze a.d. Beograd broj: 04/2 br.8418-1/16 u iznosu od RSD 120.000,00 dinara uvećano za iznos pripadajućeg poreza na dodatu vrednost.

Član 4.

Protiv ovog rešenja može se izjaviti žalba Upravnom odboru Berze u roku od osam dana od dana dostavljanja ovog rešenja, uz dostavljanje dokaza o uplati naknade propisane tarifnim brojem 59. Pravilnika o tarifi Beogradske berze a.d. Beograd (04/2-8418-1/16), a blagovremeno podneta žalba odlaže izvršenje rešenja.

Član 5.

Ovo rešenje, po konačnosti, objavljuje se na internet stranici Berze i dostavlja Komisiji za hartije od vrednosti.

Obrazloženje:

Berzanski kontrolor u svojstvu ovlašćenog lica podneo je dana 23.1.2018. godine zahtev za pokretanje disciplinskog postupka (broj 03/3-270/18, u daljem tekstu: Zahtev) prema članu Berze CAPITALONE A.D. BEOGRAD (u daljem tekstu: Član Berze) zbog osnovane sumnje da je na berzanskom sastanku organizovanom dana 6.11.2017. godine, u trgovanju preferencijalnim akcijama izdavaoca „Philip Mooris Operation“ a.d. Niš (u daljem tekstu: DINNPB), ispostavio naloge prodaje i naloge kupovine istog klijenta (u daljem tekstu: Klijent) koji su s obzirom na uslove iz naloga doveli do zaključenja transakcije predmetnim akcijama bez stvarne promene vlasništva nad istima, što je identifikovao kao okolnost koja može ukazivati na zloupotrebu tržišta saglasno Pravilniku Komisije.

U obrazloženju Zahteva ukazuje se da su navedene aktivnosti Člana Berze identifikovane u postupku nadzora tržišta kao i da je Berzanski kontrolor na osnovu člana 133. stav 1. Pravila Berze izvršio storniranje predmetne transakcije te istovremeno Članu Berze uputio zahtev za dostavu sve relevantne dokumentacije na osnovu koje se može sagledati njegovo opisano postupanje. Na osnovu dokumentacije koju je Član Berze dostavio postupajući po nalogu Berzanskog kontrolora, a koja obuhvata ispostavljene naloge Klijenta kao i knjigu naloga Člana Berze na dan 6.11.2017. godine konstatovano je da je za berzanski sastanak održan dana 6.11.2017. godine Klijent ispostavio putem telefona nalog kupovine akcija DINNPB i nalog prodaje akcije ENOP koji je u knjizi naloga pogrešno evidentiran kao nalog prodaje akcija DINNPB, a što je konstatovano u izveštaju Berzanskog kontrolora koji je dostavljen Članu Berze na izjašnjenje.

U izjašnjenju na izveštaj Berzanskog kontrolora (prijemni broj Berze 8423 od 6.12.2017.godine) Član Berze je ukazao da je u konkretnom slučaju došlo do greške koja je uzrokovana ljudskim faktorom, te da je istu načinio broker sasvim slučajno bez ikakve namere da vrši uticaj ili manipulaciju na tržištu. U izjašnjenju Člana Berze ukazuje se i da je ispostavljanje predmetnog naloga prodaje DINNPB po ceni iz spornog naloga bilo nelogično imajući u vidu i situaciju na tržištu u vreme njegovog ispostavljanja, je je date akcije bilo moguće prodati po višoj ceni, kao i da je u konkretnom slučaju reč o likvidnim hartijama od vrednosti gde je izuzetno teško bilo kakvim manipulacijama uticati na cenu na tržištu. Kao dodatnu otežavajuću okolnost koja je od uticaja na učinjenu grešku Član Berze je u izjašnjenju na izveštaj Berzanskog kontrolora ukazao da na dan spornog trgovanja nije funkcionisao FIXAPI protokol iz kog razloga su sve naloge unosili u sistem za trgovanje ručno, te konstatovao da bi da je ovaj protokol funkcionisao predmetno uparivanje naloga bilo sprečeno u skladu sa njegovim programskim rešenjima.

U daljem obrazloženju Zahteva ukazuje se na odredbe Pravila Berze kojima je utvrđena obaveza članova Berze da obezbede tehničke, organizacione i kontrolne mehanizme u cilju obezbeđivanja uslova da nalozi prosledeni u BelexFIX svojim obimom, cenom ili drugom karakteristikom, ne mogu ugroziti regularnost i ispravnost trgovanja i integritet tržišta, odnosno pružiti neistinite ili obmanjujuće signale ili informacije o ponudi, tražnji ili ceni finansijskih instrumenata. Istovremeno, nalozi kontrole neposredno i nesporno ukazuju da je Član Berze nepravilno postupao sa naložima za trgovanje, te da je volju klijenta iskazanu kroz telefonom ispostavljene naloge za trgovanje nepravilno evidentirao u knjizi naloga, te kao takve ispostavio u BelexFIX što je za posledicu imalo zaključenje transakcije bez stvarne promene vlasništva nad finansijskim instrumentom što je zabranjena radnja saglasno Pravilniku Komisije, i predstavlja ugrožavanje regularnosti i ispravnosti trgovanja i integriteta tržišta.

Pored navedenog Berzanski kontrolor u obrazloženju Zahteva konstatuje veliku nemarnost Člana Berze u evidentiranju i postupanju sa naložima za trgovanje klijenata imajući u vidu da je Članu Berze u prethodnom periodu u više navrata ukazivano na nepravilnosti u postupanju sa naložima za trgovanje, te s tim u vezi sa aktivnostima na Berzi, kojom prilikom su mu izrečene opomene Berzanskog kontrolora i Disciplinske komisije Berze, a iste nisu rezultirale svojom svrhom izricanja, te otklonile nepravilnosti u radu Člana Berze, već iste navode na zaključak iskazivanja velike nemarnosti u poslovanju Člana Berze, koji i u opisu činjeničnog osnova Zahteva rezultira radnjama zloupotrebe tržišta. Zahtevom se konstatuje da na osnovu svega navedenog, treba sprovesti postupak i izvesti dokaze radi potpunog i pravilnog utvrđivanja stanja stvari i utvrđivanja eventualnog postojanja disciplinskih prekršaja iz dispozitiva ovog Zahteva i utvrđivanja odgovornosti počinioca disciplinskog prekršaja, te donošenja odgovarajuće odluke.

Disciplinski postupak po podnetom Zahtevu pokrenut je rešenjem Disciplinske komisije (D 04/5 br. 270-1/18) od 21.2.2018. godine, koje je sa priloženim Zahtevom dostavljeno Članu Berze sa pozivom da u roku od osam dana od prijema istog iznese svoje viđenje okolnosti koje smatra bitnim za vođenje predmetnog postupka, uz pravo i obavezu da u istom roku dostavi Disciplinskoj komisiji Berze sve dodatne dokaze, dokumentaciju i informacije koje mogu uticati na utvrđivanje činjeničnog stanja u disciplinskom postupku i primenu materijalnih propisa tokom postupka.

Član Berze nije dostavio pisano izjašnjenje u vezi sa predmetom postupka, ali se usmeno izjasnio na sednici Disciplinske komisije održanoj 30.3.2018. godine navodeći da je u konkretnom slučaju reč o slučajnoj, nenamernoj greški brokera Člana Berze, koja je proistekla iz okolnosti da u vreme ispostavljanja naloga za trgovanje koji su predmet postupka nije radio FIXAPI protokol iz kog razloga su nalozi za trgovanje člana Berze ručno ispostavljeni u sistem za trgovanje, a da su razlozi nefunkcionisanja FIXAPI protokola na strani Berze, odnosno greška Berzinog vendara. Pojašnjavajući šta podrazumeva pod "Berzin vendor", Član Berze je naveo da je Berzin s obzirom da ga je Berza sertifikovala. Kao moguće razloge prekida FIXAPI protokola Član Berze je naveo i mogući prekid komunikacijskih linija ili slično, uz napomenu da se o datim pitanjima može naknadno izjasniti s obzirom na to da nije bio u saznanju da će isto biti razmatrano na usmenoj raspravi, te da ne raspolaže tačnim informacijama. U pojašnjenju postupka ispostavljanja naloga Član Berze je ukazao da određeni broj brokerskih kuća za ispostavljanje naloga u BelexFIX, uopšte nema pomenuti FIXAPI protokol, te da naloge tih kuća u BelexFIX ispostavljaju njihovi brokeri ručno. U vezi sa primenjenim sistemima kontrole u datom postupku ispostavljanja naloga za trgovanje u BelexFIX, navodi se da kod ručnog ispostavljanja naloga sam broker vrši kontrolu i da mu niko ne stoji na leđima i kontroliše ga, dok u slučaju kada se nalozi ispostavljaju putem FIXAPI protokola, postoji ugrađen sistem kontrole koji putem svetlosnog upozorenja ukazuje brokeru da su u sistem uneti nalozi za trgovanje istog klijenta koji se mogu međusobno upariti, što omogućava blagovremenu reakciju na datu okolnost i prevenciju nastupanja greške.

Ovlašćeni broker koji je ispostavljao naloge za trgovanje koji su zaključili transakciju koja predmet ovog postupka, naveo je da je predmetne naloge ispostavljao ručno jer nije radio FIXAPI protokol i da je tom prilikom učinio nenamernu grešku kod unosa naloga, na šta ukazuje i cena na nalogu za prodaju akcija DINNPB koja je bila znatno niža od cene koja se mogla u datom trenutku ostvariti na Berzi te takav nalog nije bilo logično ispostaviti.

U vezi podnetog Zahteva, Berzanski kontrolor se izjasnio da ostaje pri iznetim navodima i podnetom Zahtevu posebno ističući da smatra da je u postupanju Člana Berze prisutna nemarnost, imajući u vidu i prethodne nepravilnosti Člana Berze zbog čega su mu izrečene opomene berzanskog kontrolora i Disciplinske komisije.

Ocenu berzanskog kontrolora o nemarnosti brokera, Član Berze osporava i navodi da nije reč o nemarnosti već o slučajnoj greški koja se pravda činjenicom da "ko radi, taj i greši", a do koje greške je došlo jer su nalozi ispostavljeni ručno, i koja se ne bi desila da je FIXAPI protokol radio.

Na nejavnoj sednici, održanoj odmah po završetku raspravne javne sednice, dana 30.3.2018. godine, Disciplinska komisija je sagledala navode Člana Berze u vezi sa nemogućnošću ispostavljanja naloga za trgovanje u BelexFIX putem FIXAPI funkcionalnosti na berzanskom sastanku dana 6.11.2017. godine, te stim u vezi jednoglasno zaključila (zaključak D 04/5 br. 270-7/18) da se za potrebe pravilnog utvrđivanja činjeničnog stanja i obezbeđenja važnih informacija koje su od uticaja na donošenje pravilne odluke u predmetu disciplinskog postupka neophodno pribaviti podatke od Berze da li je Član Berze na pomenutom berzanskom sastanku za ispostavljanje naloga za trgovanje u BelexFIX koristio FIXAPI funkcionalnost, a posebno prilikom ispostavljanja naloga kupovine i naloga prodaje koji su predmet Zahteva.

Postupajući po pomenutom zaključku, Berza je aktom broj 04/5 br. 270-7/18 od 10.4.2018. godine dostavila podatke da je Član Berze na berzanskom sastanku dana 6. novembra 2017. godine sve naloge za trgovanje u obavljanju brokerskih i dilerskih poslova, (uključujući i naloge koji su predmet ovog postupka) ispostavljao u sistem BelexFIX putem FIXAPI funkcionalnosti. Predmetni izveštaj Berze dostavljen je na izjašnjenje Članu Berze.

Član Berze je u odgovoru na izveštaj Berze ukazao da se broker Člana Berze koji je ispostavljao predmetne naloge u sistem BelexFIX iz neznanja i neiskustva izjasnio da FIXAPI sistem nije funkcionisao, te da je do greške u ispostavljanju naloga koja je predmet ovog postupka došlo isključivo zbog ljudskog faktora koji se opravdava činjenicom da je u datom trenutku broker koji je ispostavljao nalog imao tek nešto više od mesec dana rada što je iz neiskustva uslovljalo grešku u samom kreiranju telefonski primljenog naloga u internom backoffice sistemu Člana Berze.

Krećući se u granicama podnetog Zahteva, Disciplinska komisija je navode Zahteva i raspoloživih dokaza, te navode pisanog i usmenog izjašnjenja Člana Berze, kao i dokaze izvedene tokom samog postupka sagledala u odnosu na relevantne odredbe Zakona o tržištu kapitala (Službeni glasnik RS 31/11, 112/15 i 108/16, u daljem tekstu ZTK), podzakonskih akata i Pravila Berze, te konstatovala da je nesporno (i među stranama u postupku) da je Član Berze na berzanskom sastanku organizovanom dana 6.11.2017. godine u sistem BelexFIX ispostavio nalog kupovine 74 akcija DINNPB broj 90321 i nalog prodaje 89 komada akcija DINNPB broj 90232, koji su se međusobno uparili kreirajući transakciju kod koje ne dolazi do stvarne promene vlasništva nad hartijom od vrednosti. Dodatno, konstatovano je i da

je ispravno Berzanski kontrolor postupanje Člana Berze identifikovano kao okolnost koja u skladu sa članom 2. stav 1. tačka 3. Pravilnika Komisije predstavlja jedan od indikatora koji može ukazivati na zloupotrebu tržišta, što je suprotno obavezi Člana Berze propisanoj članom 151. Pravila Berze da ne preduzima radnje koje se mogu smatrati zloupotrebom tržišta.

Imajući u vidu navedeno, Disciplinska komisija je kao nesporno konstatovala i da je Član Berze postupanjem suprotno odredbama ZTK, podzakonskih akata i Pravila Berze učinio berzanski prekršaj iz člana 165. stav 1. tačka 2. i 3. Pravila Berze.

Kod ocene težine učinjenog berzanskog prekršaja i odlučivanja o vrsti i visini sankcije koju treba izreći Članu Berze Disciplinska komisija je na osnovu gore navedenih dokaza i dokumentacije razmotrila sve okolnosti predmetnog slučaja, te uzela u obzir sve okolnosti koje su od uticaja na sankciju.

Kao otežavajuće okolnosti tokom postupka Disciplinska komisija je uzela u obzir višestruko ponavljanje istovetnih aktivnosti Člana Berze koje ukazuju na njegovo propuštanje da obezbedi tehničke, organizacione i kontrolne mehanizme u cilju obezbeđivanja uslova da nalozi prosleđeni u BelexFIX svojim obimom, cenom ili drugom karakteristikom, ne mogu ugroziti regularnost i ispravnost trgovanja i integritet tržišta, odnosno pružiti neistinite ili obmanjujuće signale ili informacije o ponudi, tražnji ili ceni finansijskih instrumenata kako je propisano članom 194. Pravila Berze. S tim u vezi, Disciplinska komisija je konstatovala da je Član Berze na navedene nedostatke u prethodnom periodu upozoravan i opomenama berzanskog kontrolora i Disciplinske komisije Berze, te da je Članu Berze i na taj način nedvosmisleno ukazano na značaj preduzimanja aktivnosti kojima će se stvoriti uslovi za sprečavanje radnji kakve su predmet ovog postupka.

Dodatno, kao otežavajuću okolnost Disciplinska komisija je uzela u obzir i držanje Člana Berze nakon izvršenog berzanskog prekršaja zasnivanjem svoje odbrane na neistinitim iskazima iznetim tokom sprovedenog postupka kojima se kao razlog preduzimanja radnji koje su predmet ovog postupka navodi izostanak funkcionisanja FIXAPI protokola i njegovih kontrolnih mehanizama, što se nesumnjivo, u postupku izvođenja dokaza na navedenu okolnost, utvrdilo kao neistinito.

U oceni olakšavajućih okolnosti Disciplinska komisija je uzela u obzir činjenicu da je ovlašćeni broker prihvatio ličnu odgovornost za učinjenu grešku kod unosa naloga u interni "backoffice sistem" i sistem za trgovanje BelexFIX. Istovremeno, Disciplinska komisija je konstatovala da prihvatanje greške od strane brokera člana Berze ne oslobađa odgovornosti Člana Berze koji je i u datom slučaju bio u obavezi da saglasno članu 35. Pravila Berze obezbedi poštovanje propisanih pravila i od strane brokera koji ne poseduju dovoljno iskustva u radu, te s tim u vezi uspostavi mehanizme dodatne kontrole i praćenja njihovog rada. U konkretnom slučaju, dodatna podrška ovlašćenim brokerima koji ne poseduju dovoljno iskustva u radu sa sistemima Člana Berze omogućila bi prepoznavanja kontrolnog mehanizma (svetlosnog signala) FIXAPI protokola na koji je ukazao i sam Član Berze, a što bi omogućilo i sprečavanje činjenja radnji koje su predmet berzanskog prekršaja i ovog postupka. Ovo imajući u vidu da je kao nesporno utvrđeno da su na predmetnom berzanskom sastanku nalozi Člana Berze ispostavljeni putem FIXAPI protokola.

Pored navedenog Disciplinska komisija je kao olakšavajuću cenila i okolnosti da je Berzanski kontrolor storniranjem zaključene transakcije sprečio realizaciju trgovanja u kome ne dolazi do promene vlasništva nad hartijom od vrednosti, kao i da se iz javno dostupnih podataka o trgovanju akcijama DINNPB može zaključiti da ispostavljeni nalozi za trgovanje koji nisu realizovani nisu doveli do ugrožavanja integriteta tržišta predmetnim akcijama.

Kod opredeljenja vrste i visine mere koju će izreći, Disciplinska komisija je pored navedenog cenila i svrhu sankcionisanja, te kod opredeljenja uslovne sankcije imala u vidu pojačani nadzor nad tržišnim aktivnostima Člana Berze koji ova sankcija podrazumeva u periodu provere, te samim tim i njen potencijal da dodatno utiče na Člana Berze da svoje poslovne procese unapredi i uskladi sa zahtevima obezbeđivanja uslova da nalozi prosleđeni u BelexFIX svojim obimom, cenom ili drugom karakteristikama, ne ugrožavaju regularnost i ispravnost trgovanja i integritet tržišta.

Odluka o troškovima prethodnog postupka nadzora i disciplinskog postupka doneta je saglasno Pravilniku o tarifi Berze važećem na dan većanja Disciplinske komisije i donošenja odluke u ovom predmetu, te je odlučeno kao u tački III ovog rešenja.

Sa izloženog odlučeno je kao u dispozitivu.

PRESEDNIK DISCIPLINSKE KOMISIJE
Olivera Trikić

Dostavna naredba:

- 1) Članu Berze – CapitalOne a.d. Beograd;
- 2) Podnosiocu Zahteva – Berzanskom kontroloru;
- 3) Arhivi Disciplinske komisije